

PAŽYMA

APIE LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO KODEKSO 3.142, 3.143 IR 4.197 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (TOLIAU – CK PROJEKTAS), LIETUVOS RESPUBLIKOS AVIACIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-2066 24 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (TOLIAU – AVIACIJOS ĮSTATYMO PROJEKTAS), LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINĖS BŪKLĖS AKTŲ REGISTRAVIMO ĮSTATYMO NR. XII-2111 4 IR 13 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO BEI 16 IR 17 STRAIPSNIŲ PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO (TOLIAU – CBARĮ PROJEKTAS), LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO PROCESO KODEKSO 482 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS NOTARIATO ĮSTATYMO NR. I-2882 26 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBIŲ TURTO VALDYMO, NAUDOJIMO IR DISPONAVIMO JUO ĮSTATYMO VIII-729 10 IR 12 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (TOLIAU KARTU – ĮSTATYMŲ PROJEKTAI) DERINIMĄ

Institucijos pavadinimas (rašto data ir Nr.)	Pasiūlymas/pastaba	Komentarai
Vilniaus miesto savivaldybės administracija 2021-12-09 raštas Nr. A133-7157/21(3.3.2.2 6E-AD21)	<p>1. Taip pat siūlome keisti Įstatymo 18 str. nurodant, kad <i>santuoka registruojama praėjus ne mažiau kaip ~~vienam mėnesiui~~ dviem savaitėms nuo prašymo įregistruoti santuoką padavimo dienos. Dėl norinčios susituokti moters nėštumo, vieno iš norinčių susituokti asmenų sunkios ligos, išvykimo į tolimojo plaukiojimo reisą ar atlikti karinės užduoties užsienio valstybėje ilgesniam negu trijų mėnesių laikotarpiui, išvykimo į diplomatinę tarnybą gali būti leidžiama įregistruoti santuoką nepraėjus ~~vienam mėnesiui~~ dviem savaitėms, bet praėjus ne mažiau kaip ~~dviem savaitėms~~ penkioms dienoms nuo prašymo padavimo dienos.</i></p> <p>Šis siūlymas teikiamas atsižvelgiant į jaunųjų pageidavimus bei nusiskundimus dėl per ilgo termino santuokai įregistruoti. Taip pat atsisakius viešo skelbimo apie paduotus prašymus įregistruoti santuoką – būtų tikslinga mažinti santuokos registravimo terminą.</p>	<p>Neatsižvelgta. Sudarę santuoką sutuoktiniai sukuria šeimos teisinius santykius kaip bendro gyvenimo pagrindą (CK 3.28 str.), sutuoktiniai įgyja ne tik teises, bet ir pareigas (CK 3.26 str.). Taigi, mėnesio terminas santuokai įregistruoti yra nustatytas ne tik dėl to, kad būtų galima išsiaiškinti, ar yra įvykdytos visos CK 3.12-3.17 straipsniuose nustatytos santuokos sudarymo sąlygos, bet ir dėl to, kad būsimieji sutuoktiniai turėtų laiko apsispręsti ir įsitikinti dėl priimto sprendimo sudaryti santuoką, kurios tikslas yra užtikrinti asmenines, materialines ir tėvų pareigas. Pastebėtina, kad ne trumpesnis nei 1 mėnesio terminas yra nustatytas ir kitose valstybėse, pavyzdžiui, Latvijoje, Estijoje (kuriose, beje, nėra reikalavimo viešai skelbti apie sudaromą santuoką), Lenkijoje, Prancūzijoje, Portugalijoje, 3 mėn. terminas – Airijoje.</p>

<p>Lietuvos laivų savininkų asociacija 2021-12-14 raštas Nr. VD-21-23</p>	<p>5. Lietuvos laivų savininkų asociacija bei Susisiekimo ministerija ne kartą kreipėsi į Teisingumo ministeriją su prašymu nacionaliniuose teisės aktuose aiškiau reglamentuoti ir supaprastinti laivų pirkimų-pardavimą, bei buvo pasiūlytos kelios alternatyvos šiam tikslui pasiekti.</p> <p>Šiuo norime dar kartą atkreipti Jūsų dėmesį į tai, kad tarptautinėje jūrų laivų pirkimo-pardavimo sutartys sudaromos ne notarine forma, per visą Lietuvos Respublikos jūrų laivų registravimo laikotarpį nekilo nei vieno teismo ginčo dėl to, kad Lietuvos jūrų laivų registre laivas būtų įregistruotas ar iš jo išregistruotas pateikus fiktyvią, ar kitokią neteisėtą laivo pirkimo-pardavimo sutartį. Tai paaiškinama tuo, kad jūrų laivai ir orlaiviai yra didelės vertės turtas, jie dažniausiai įsigijami naudojant finansų įstaigų suteikiamus kreditus, jų apyvarta dažniausiai vyksta tarp specializuotų juridinių asmenų, kurie turi savo juridines tarnybas arba naudojami profesionalių teisininkų paslaugomis. Sandorius finansuojančios kredito įstaigos taip pat atlieka numatomo finansuoti sandorio teisėtumo ir galimų rizikų vertinimą.</p> <p>Nuo 2011 m. t. y. 10 metų laikotarpiu, sandoriai dėl jūrų laivų su fiziniiais asmenimis buvo sudaryti 3 kartus. Tai rodo, kad tokie sandoriai yra labiau išimtis, bei praktika. Teisingumo ministerijos pateikiami argumentai – notaras apginti akcininkų, jų šeimos interesus, pinigų plovimo prevencija ir kt., mūsų nuomone, nėra pakankamai svarūs.</p> <p>Esame akcentavę, kad laivo pirkimo-pardavimo sutartį sudarant notarine forma, kiltų papildomų sunkumų. Toks sandoris turėtų būti sudaromas lietuvių kalba su jo vertimu į kitą kalbą, notarui užsienio šalies pirkėjas arba pardavėjas privalėtų pateikti ir į lietuvių kalbą išverstus, legalizuotus dokumentus dėl jo, kaip juridinio asmens, egzistavimo fakto, juridinio asmens ir jį atstovaujančio organo teisių sudaryti sandorį buvimo ir t.t. Laivo pirkimo-pardavimo sutartis privalėtų būti pasirašoma notaro akivaizdoje.</p> <p>Sutartys turėtų būti pasirašomos paprasta rašytine forma, o nuosavybės teisės į laivą iš pardavėjo pirkėjui perduodama pardavėjui pasirašant laivo pardavimo aktą (anglų kalba „bill of sale“). Pardavimo aktą pardavėjo atstovas pasirašo notaro</p>	<p>Neatsižvelgta. Privalomos notarinės formos nustatymas yra prevencinė teisėtumo priemonė, kuri taikoma tokiems sandoriams, kurie yra svarbūs ne tik juos sudarančioms šalims, bet ir visuomenei, kuriais siekiama apsaugoti tokių sandorių objektus dėl jų ypatingumo ir (ar) vertės, apginti asmenų interesus ir teises bei garantuoti, kad sudaromas sandoris atitiks teisės aktuose nustatytus reikalavimus (formaliąją teisę). Atsižvelgiant į tai, Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas numato privalomą notarinę formą visiems daiktinių teisių į nekilnojamąjį daiktą perleidimo ir daiktinių teisių bei nekilnojamojo daikto suvaržymo sandoriams, kuri taikoma nepriklausomai nuo nekilnojamojo daikto rūšies ar paskirties.</p> <p>Svarstant dėl jūrų laivų perleidimo sandorių notarinio patvirtinimo panaikinimo, visų pirma, buvo įvertinta, kad <i>jūrų laivai yra prilyginami nekilnojamiesiems daiktams</i>, taip pat buvo atsižvelgta į tai, kad, kaip nurodyta ir Lietuvos laivų savininkų asociacijos rašte, <i>jūrų laivų perleidimo sandoriai praktikoje neretai būna didelės vertės</i>, todėl notaro dalyvavimas šioje srityje yra tikslingas dėl sandorio objekto ypatumų. Šiame kontekste atkreiptinas dėmesys į Aviacijos įstatymo projekto pakeitimus, kuriais siūloma orlaivius, kurių maksimali kilimo masė didesnė kaip 5670 kg prilyginti nekilnojamiesiems daiktams, kas reiškia, kad tokių orlaivių perleidimo ir suvaržymo sandoriams paliekamas privalomos notarinės formos reikalavimas. Orlaivių, kurių kilimo masė yra mažesnė nei 5670 kg, kaip ir kitų laivų, kurie neprilyginami jūrų laivų kategorijai, apyvarta vyks be notarinės priežiūros.</p> <p>Minėti sandorio objekto ypatumai lemia, kad notarinis sandorių patvirtinimas geriau užtikrina <i>juridinio asmens akcininkų interesų apsaugą</i> (nes notaras revizuoja juridinio asmens organų priimtą sprendimą dėl sandorio sudarymo teisėtumo, patikrina atstovų, kurie sudaro sandorius, įgaliojimus apimtis bei galiojimo laiką), <i>sutuoktinio, kurio vardu įgytas bendrąja jungtine nuosavybe esantis laivas, teisėtus interesus</i> (atsižvelgiant į tai, kad jūrų laivų perleidimo sandorius taip pat sudaro fiziniai asmenys), <i>kreditorių interesus</i> (nes prieš sandorio patvirtinimą, notaras, be kita ko, turi pareigą įsitikinti,</p>
---	--	--

<p>akivaizdoje, kuris patvirtina pardavėjo atstovo parašą ir asmens tapatybę. Įregistruojant jūrų laivą pateikiama ne laivo pirkimo-pardavimo sutartis, bet tik pardavimo aktas, kaip dokumentas, įrodantis nuosavybės teisės į jūrų laivą pardavimą pirkėjui. Tokia praktika, kai pardavėjas vienašališkai pasirašo laivo pardavimo aktą, įrodo nuosavybės teisės į laivą perleidimo juridinį faktą ir garantuoja sandorio sudarymo efektyvumą laiko ir ekonomine prasme. Sudarant sandorį dėl jūrų laivo pirkimo ar pardavimo su Lietuvos Respublikos subjektu kita tokio sandorio šalis tikisi gauti ir reikalauja Lietuvos Respublikoje registruoto laivo pardavėjo visuotiniai įprasto sandorio sudarymo mechanizmo ir dokumentų.</p> <p>Parduodant Lietuvos Respublikos jūrų laivų registre įregistruotą jūrų laivą užsienio pirkėjui susiduriama su praktine problema, kai Lietuvoje veikiantys notariai atsisako tvirtinti pardavėjo atstovo parašo tikrumą jūrų laivo pardavimo akte (ang. bill of sale), motyvuojant, kad pardavimo aktas savo esme atitinka pirkimo-pardavimo sutartį, kuris pagal Lietuvos Respublikos įstatymus turi būti dvišalis bei atitikti kitus nekilnojamojo daikto pirkimo-pardavimo sutarčiai įstatymų keliamus reikalavimus.</p> <p>Dar kartą norime akcentuoti, kad pateikti teisės kartu pakeitimai visiškai neįvertina prekybinės laivybos ypatumų.</p> <p>Norime tikėti, kad prie šio klausimo nagrinėjimo bus sugrįžta artimiausiu laiku.</p>	<p>kad perleidžiamas daiktas nėra įkeistas ar areštuotas - Lietuvos Respublikos notariato įstatymo 51 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta notaro pareiga patikrinti valstybės registrų centriniuose duomenų bankuose esančius duomenis, turinčius esminės reikšmės notarinio veiksmo atlikimui ir asmenų teisėtų interesų apsaugai).</p> <p>Taip pat notarinis sandorių tvirtinimas <i>prisideda mažinant su galimu pinigų plovimu ir teroristų finansavimu susijusias rizikas</i>, bei <i>prie tinkamos mokestinių prievolių valstybei vykdymo</i> (pvz., vadovaujantis Notarų ir antstolių duomenų apie juridinius faktus, dėl kurių asmenims gali atsirasti prievolė mokėti mokesčius, bei kitokios informacijos, reikalingos mokesčių administratoriaus funkcijoms atlikti, teikimo mokesčių administratoriui taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos finansų ministro 2004 m. birželio 21 d. įsakymu Nr. 1K-241, nuostatomis, notariai privalo teikti mokesčių administratoriui turimus duomenis apie juridinius faktus, dėl kurių asmenims gali atsirasti prievolė mokėti mokesčių, taip pat kitokią informaciją, reikalingą mokesčių administratoriaus funkcijoms atlikti. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo nuostatomis, tvirtindami nekilnojamojo turto perleidimo sandorius, notariai yra įpareigoti imtis priemonių nustatant naudos gavėjo tapatybę, tam tikrais atvejais prašyti kliento pagrįsti sandorio objektu esančio turto ar lėšų šaltinį).</p> <p>Pastebėtina, kad šiuo metu nėra kitų efektyvių priemonių, galinčių užtikrinti sudaromo sandorio teisėtumą ar pakeisti išvardintus notaro prevencinius veiksmus tokiu lygiu, kaip tai yra užtikrinama dalyvaujant notarui. Taip pat paminėtina, kad imperatyvūs reikalavimai nuosavybės teisę į perleidžiamą laivą patvirtinančius dokumentus sudaryti notarine forma yra nustatyti, pvz., Estijoje, Lenkijoje, Nyderlanduose, Ukrainoje, Turkijoje.</p> <p><i>Dėl pateikto siūlymo sandorio notarinės formos reikalavimą pakeisti</i> pardavėjo nuosavybės teisę patvirtinančio dokumento notarinio tvirtinimu ar laivo <i>pardavimo akto</i></p>
---	---

		<p><i>notariniu tvirtinimu</i> (ang. bill of sale), visų pirma, pastebėtina, kad <i>toks notaro dalyvavimas yra būdingas anglosaksų teisinei sistemai</i>, kurioje notarų funkcijos, atliekamų veiksmų pobūdis yra kitokie, nei lotyniškojo notariato teisinės sistemos šalyse (kuriai priklauso ir Lietuva). Anglosaksų teisinės sistemos notariai netvirtina sandorių, o paprastai liudija tik parašų tikrumą. Tuo tarpu lotyniškojo notariato (kuris grindžiamas prevencinio teisingumo idėja) notariai yra įpareigoti parengti ir užtikrinti tvirtinamų sandorių teisėtumą. Taigi, teisinių sistemų skirtumai lemia ir skirtingų notarų dalyvavimą nekilnojamojo turto perleidimo sandorių procesuose. Antra, <i>abejotina, kad notarinis laivo perdavimo akto tvirtinimas žymiai supaprastintų laivo perleidimą</i>. Kaip buvo nurodyta, Lietuvoje veikia lotyniškasis notariatas, kurio pagrindinis uždavinys užtikrinti civilinės apyvartos teisėtumą. Atsižvelgiant į tai, Notariato įstatymas ir teismų praktika, kurioje nuosekliai pasisakoma dėl notarams taikomų padidintų atidumo ir rūpestingumo standartų, įpareigoja notarus imtis visų būtinų priemonių, užtikrinančių atliekamo notarinio veiksmo teisėtumą (pvz., asmens tapatybės, valios nustatymas, notarinio veiksmo prasmės ir pasekmių paaiškinimas, valstybės registruose esančių duomenų patikrinimas, trečiųjų asmenų interesų įvertinimas), todėl Lietuvos laivų savininkų asociacijos rašte minimi reikalavimai pateikti notarui užsienio kalba sudarytų dokumentų vertimą į lietuvių kalbą ar reikalavimas dokumentą pasirašyti notaro akivaizdoje nepasikeistų. Kita vertus, manytina, kad notaro įtraukimas šiame etape reikšmingo poveikio sudaromo sandorio teisėtumui ar jo šalių teisių ir teisėtų interesų apsaugai neturėtų. Vertinant siūlymą vietoje notarinio laivo perleidimo sandorio tvirtinimo numatyti notarinį laivo perdavimo akto tvirtinimą, manytina, kad notaro dalyvavimas pirmiausia aktualus siekiant užtikrinti laivo pirkimo – pardavimo sandorio, kaip laivo perdavimo akto teisinio pagrindo, teisėtumą.</p>
--	--	---

<p>Nacionalinė teismų administracija 2021-12-15 Nr. 4R-1623-(6.6)</p>	<p>6. Nacionalinė teismų administracija (toliau – Administracija) susipažino su Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pateiktais derinti Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo VIII-729 10 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos civilinės būklės aktų registravimo įstatymo Nr. XII-2111 4 ir 13 straipsnių pakeitimo bei 16 ir 17 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo, Lietuvos Respublikos notariato įstatymo Nr. I-2882 26 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 482 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos aviacijos įstatymo Nr. VIII-2066 24 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.142, 3.143 ir 4.197 straipsnių pakeitimo įstatymo projektais (toliau – Įstatymų projektai) ir kartu teikiamu Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.142, 3.143 ir 4.197 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos aviacijos įstatymo Nr. VIII-2066 24 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos civilinės būklės aktų registravimo įstatymo Nr. XII-2111 4 ir 13 straipsnių pakeitimo bei 16 ir 17 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 482 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos notariato įstatymo Nr. I-2882 26 straipsnio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo Nr. VIII-729 10 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektu (toliau – Nutarimo projektas).</p>	<p>Neatsižvelgta. Kaip buvo nurodyta aiškinamajame rašte, atsižvelgiant į tai, kad paprastai notarai neturi pakankamos profesinės kvalifikacijos, notarai praktikoje netvirtina atliktų vertimų teisingumo o, vadovaujantis Notariato įstatymo 26 straipsnio 1 dalies 5 punktu, liudija asmens, atlikusio vertimą, parašo tikrumą. Pastebėtina, kad Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekse numatytas bendras reikalavimas teismui teikti dokumentų vertimus, patvirtintus įstatymų nustatyta tvarka, apima ne tik notarinį vertimų patvirtinimą, bet taip pat gali būti taikoma užsienio valstybėje atlikto vertimo patvirtinimui. Kartu pažymėtina, kad praktikoje, remiantis Civilinio proceso kodekso nuostatomis, teismams yra teikiami dokumentų vertimai, kuriuose notaras liudija ne vertimo, o asmens, atlikusio vertimą, parašo tikrumą. Todėl Notariato įstatyme 26 straipsnio 1 dalies 6 punkto panaikinimas praktinių Civilinio proceso kodekso nuostatų reikalavimų įgyvendinimo nesukels. Šiame kontekste paminėtina, kad 2021 m. sausio 1 d. įsigaliojus Notariato įstatymo pakeitimams, analogiškai jau buvo atsisakyta konsulinių pareigūnų dokumentų vertimo iš vienos kalbos į kitą tikrumo liudijimo konsulinėse įstaigose. Praktikoje dokumentų vertimo iš vienos kalbos į kitą tikrumo atsisakymas nesudarė kliūčių išverstų dokumentų apyvartai, nes konsuliniai pareigūnai ir toliau paliudija vertėjo, atlikusio vertimą, parašo tikrumą, o ne pačio vertimo tikrumą. Toks išversto dokumento notarinis patvirtinimas laikytinas pakankamu, jis pasiteisino civilinėje apyvartoje, taip pat toks patvirtinimas atitinka ir tarptautinę praktiką.</p>
	<p>Administracija informuoja, kad esminių pastabų ar pasiūlymų pagal kompetenciją dėl Įstatymų projektų ir Nutarimo projekto neturi.</p> <p>Kita vertus, pastebėtina, jog Lietuvos Respublikos notariato įstatymo Nr. I-2882 26 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu siūloma atsisakyti notarų atliekamo dokumentų vertimo iš vienos kalbos į kitą tikrumo paliudijimo. Įstatymų projektų aiškinamajame rašte nurodoma, jog „pagal susiklosčiusią praktiką dokumento vertimo iš vienos kalbos į kitą teisingumą patvirtina vertėjas parašu, kuris prisiima atsakomybę už vertimo teisingumą, o notarai, vadovaudamiesi Notariato įstatymo 26 straipsnio 1 dalies 5 punktu, liudija tik dokumentą išvertusio iš vienos kalbos į kitą asmens parašo tikrumą, tačiau nevertina jo teisingumo ir neprisiima atsakomybės už</p>	<p>Dėl vertėjų veiklos reguliavimo, pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija 2022-01-20 raštu Nr. 3-301 pateikė nuomone, kad neturėtų būti reguliuojama visų vertimo paslaugų teikimo veikla, nes tai būtų neproporcinga paslaugų teikimą ribojanti priemonė, jei norima tik apibrėžti, kokį vertimą turėtų priimti Lietuvos Respublikos institucijos. Taip pat atkreipė dėmesį, kad nors vertėjams kvalifikaciniai reikalavimai nėra nustatyti, Lietuvoje yra reglamentuojamas vertėjų rengimas. Šiuo metu, remiantis AIKOS sistema, Lietuvoje vertėjus rengia 4 aukštosios mokyklos – 1 kolegija (Vilniaus kolegija) ir 3 universitetai (Kauno technologijos universitetas, Mykolo Romerio universitetas ir Vilniaus universitetas). Iš viso yra 7</p>

<p>Valstybės įmonės Registrų centras 2021-12-17 raštas Nr. S-152242 (1.10 E)</p>	<p>7. Valstybės įmonė Registrų centras (toliau – Registrų centras) pagal kompetenciją išnagrinėjo per Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Teisės aktų informacinę sistemą Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pateiktus derinti Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.142, 3.143 ir 4.197 straipsnių pakeitimo įstatymo (toliau – Projektas Nr. 1), Lietuvos Respublikos aviacijos įstatymo Nr. VIII-2066 24 straipsnio pakeitimo įstatymo (toliau – Projektas Nr. 2), Lietuvos Respublikos civilinės būklės aktų registravimo įstatymo Nr. XII-2111 4 ir 13 straipsnių pakeitimo bei 16 ir 17 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo (toliau – Projektas Nr. 3), Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 482 straipsnio pakeitimo įstatymo (toliau – Projektas Nr. 4), Lietuvos Respublikos notariato įstatymo Nr. I-2882 26 straipsnio pakeitimo įstatymo (toliau – Projektas Nr. 5) ir Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo VIII-729 10 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo (toliau – Projektas Nr. 6) projektus (toliau kartu – Įstatymų projektai).</p> <p>Pagrindinis Įstatymų projektų tikslas – atsisakyti notarinės formos ar privalomojo notarinio patvirtinimo ar liudijimo tose srityse, kuriose iš esmės sudaromas sandoris ar tvirtinamas dokumentas nereikalauja sudėtingo teisinio įvertinimo ir todėl nėra būtina notarinė priežiūra ir (ar) nešališka notaro konsultacija arba notarinis patvirtinimas sukelia neproporcingą administracinę ir finansinę naštą, o civilinių teisinių santykių teisėtumo užtikrinimas bei asmenų ir valstybės teisėtų interesų apsauga gali būti pasiekiami mažiau ribojančiomis priemonėmis.</p> <p>Registrų centras Įstatymų projektams teikia pasiūlymus:</p> <p>1. Dėl Projekto Nr. 1</p> <p>Siūlomo keisti Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.142 straipsnio nuostatai įgyvendinti bus reikalingi programiniai pakeitimai Registrų centro tvarkomoje Metrikacijos ir gyvenamosios vietos deklaravimo informacinėje sistemoje (toliau – MGVDIS) sukuriant naują pareiškimo, pateikiamo civilinės metrikacijos įstaigai, dėl tėvystės pripažinimo elektroninės paslaugos užsakymo formą. Taip pat, įvedus prievolę kartu su tėvystės pripažinimu, kai vaikui suėjo 10 metų, pateikti vaiko rašytinį sutikimą, bus reikalingi</p>	<p>Neatsižvelgta. Atkreiptinas dėmesys, kad, vadovaujantis Civilinės būklės aktų registravimo taisyklių 10 punktu, asmuo į civilinės metrikacijos įstaigą gali kreiptis tiesiogiai, registruotu paštu, per kurjerį arba per MGVD informacinę sistemą. MGVD informacinė sistema teikia el. paslaugas ir yra alternatyvus būdas gauti civilinės būklės aktų registravimo paslaugas. Atsižvelgiant į tai, iki bus modernizuota MGVD informacinė sistema (kaip nurodo VĮ Registrų centras – iki 2023 m. liepos 1 d.), tėvystės pripažinimo paslaugas gyventojai galės gauti tiesiogiai civilinės metrikacijos įstaigose.</p> <p>Siekiant suvaldyti 3.4 punkte nurodytas rizikas, funkcionalumų realizavimas galėtų būti sustabdomas, kol sprendžiamas įstatymo priėmimo klausimas.</p>
--	---	---

programiniai pakeitimai MGVDIS (turės bus pakeista elektroninės paslaugos užsakymo forma atliekant atitinkamus pakeitimus MGVDIS). Šių pakeitimų MGVDIS realizavimas užtruktų ne trumpiau kaip 6 mėnesius nuo Projekto Nr. 1 priėmimo. Registrų centras iki 2023 m. sausio 1 d. Projekte Nr. 1 nurodytų Civilinio kodekso pakeitimų nespės įgyvendinti. Atsižvelgdami į tai, prašytume Projekte Nr. 1 nustatyti vėlesnę Civilinio kodekso pakeitimų įsigaliojimo datą – 2023 m. liepos 1 d. nekeičiant Civilinio kodekso įgyvendinamųjų teisės aktų priėmimo datos.

Vertindami siūlomo keisti Civilinio kodekso 4.197 straipsnio 7 dalies nuostatą, t. y. tai, kad pasibaigusi hipoteka išregistruojama pagal hipotekos kreditoriaus, skolininko arba įkaito davėjo prašymą, kuris gali būti pateikiamas informacinių technologijų priemonėmis (kai prašymą išregistruoti pasibaigusią hipoteką teikia skolininkas arba įkaito davėjas, hipotekos kreditorius privalo informacinių technologijų priemonėmis pateikti hipotekos pabaigos patvirtinimą), pažymime, kad išregistruojant hipoteką Registrų centras nevertins hipotekos sandorio šalių prašymuose nurodytų duomenų teisėtumo, neatliks teisinio tyrimo dėl hipotekos sandoryje esančių duomenų, hipoteka iš viešo registro bus išregistruojama gavus kreditoriaus patvirtinimą, kai prašymą išregistruoti pasibaigusią hipoteką teikia skolininkas arba įkaito davėjas.

3. Dėl Projekto Nr. 3:

3.1. siūlomo Lietuvos Respublikos civilinės būklės aktų registravimo įstatymo 4 straipsnio pakeitimo įgyvendinimui bus reikalingi pakeitimai MGVDIS, kai klientas, pateikdamas prašymą išduoti civilinės būklės akto įrašą liudijantį išrašą, jame galės nurodyti, kad civilinės būklės akto įrašą liudijantį išrašą civilinės metrikacijos įstaigoje ar konsulinėje įstaigoje galės atsiimti kitas asmuo, kurį jis nurodė pateiktame prašyme. Atitinkamai MGVDIS turės būti papildyta prašyme pateikiama informacija bei atlikti pakeitimai, susiję su konsulinių įstaigų įtraukimu į šį procesą;

3.2. Civilinės būklės aktų registravimo įstatymo 13 straipsnio pakeitimo įgyvendinimui taip pat reikės programinių MGVDIS pakeitimų, jei bus patvirtinta nauja pareiškimo dėl tėvystės pripažinimo forma;

	<p>3.3. rašto 3.1 ir 3.2 papunkčiuose nurodytų pakeitimų MGVDIS realizavimas užtruktų ne trumpiau kaip 6 mėnesius nuo Projekto Nr. 3 priėmimo, t. y. Registrų centras iki 2023 m. sausio 1 d. Projekte Nr. 3 nurodytų pakeitimų nespės įgyvendinti. Atsižvelgdami į tai, prašytume Projekte Nr. 3 nustatyti vėlesnę įstatymo įsigaliojimo datą – 2023 m. liepos 1 d. nekeičiant įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų priėmimo datos;</p> <p>3.4. Projektu Nr. 3 siūloma pripažinti netekusiais galios Civilinės būklės aktų registravimo įstatymo 16 ir 17 straipsnius. Atkreipiame dėmesį, kad šiuo metu Registrų centras vykdo Lietuvos Respublikos gyventojų registro ir MGVDIS modernizavimo projekto II etapą, kurio metu MGVDIS numatoma realizuoti Prašymų įregistruoti santuoką viešą skelbimą bei Pareiškimo dėl kliūčių sudaryti santuoką pateikimą elektroniniu būdu. Atsižvelgiant į tai, kad minėto projekto testavimo etapas numatytas 2022 m. balandžio mėnesį, o Projekte Nr. 3 nurodyta, kad įstatymo įgyvendinamieji teisės aktai turi būti priimti iki 2022 m. gruodžio 31 d., kyla rizika, kad projektu įgyvendinami MGVDIS pakeitimai bus realizuoti, kai teisinis realizuotų pakeitimų pagrindas bus pripažintas netekusiu galios.</p>	
<p>Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija 2021-12-17 raštas Nr. 3-5496</p>	<p>8. Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija pagal kompetenciją įvertino pateiktus derinti Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.142, 3.143 ir 4.197 straipsnių pakeitimo įstatymo (toliau – CK projektas), Lietuvos Respublikos aviacijos įstatymo Nr. VIII-2066 24 straipsnio pakeitimo įstatymo (toliau – Aviacijos įstatymo projektas), Lietuvos Respublikos civilinės būklės aktų registravimo įstatymo Nr. XII-2111 4 ir 13 straipsnių pakeitimo bei 16 ir 17 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 482 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos notariato įstatymo Nr. I-2882 26 straipsnio pakeitimo įstatymo (toliau – Notariato įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo VIII-729 10 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo (toliau – Turto valdymo įstatymo projektas) projektus ir teikia toliau nurodytą pastabą.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. Patikslintas aiškinamasis raštas, atsisakant jame buvusios klaidinančios, plačiąja prasme pavartotos “administracinės naštos” sąvokos, nes Įstatymų projektų reguliuojamų santykių kontekste ši našta negali būti suprantama taip, kaip yra įtvirtinta Administracinės naštos ūkio subjektams nustatymo metodikoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 11 d. nutarimu Nr. 4 „Dėl Administracinės naštos ūkio subjektams nustatymo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Metodika). Atkreiptinas dėmesys, kad Metodikos 3.1. ir 3.2. papunkčiuose nustatyta, kad administracinė našta ūkio subjektams – tai išlaidos, kurias patiria ar gali patirti ūkio subjektai, vykdydami teisės aktuose ar teisės aktų projektuose <i>nustatytus informacinius ipareigojimus</i>. Informacinis ipareigojimas ūkio subjektams – tai teisės akte ar teisės akto projekte nustatytas <i>ipareigojimas pateikti</i></p>

	<p>Kartu su įstatymų projektais teikiamame aiškinamajame rašte nurodyta, kad CK projektu siūloma sudaryti sąlygas kreditoriui arba gavus jo patvirtinimą, kai nėra ginčo tarp sandorio šalių, skolininkui ar įkaito davėjui, patiems teikti prašymą išregistruoti pasibaigusią hipoteką tiesiogiai registro tvarkytojui, be notaro dalyvavimo. Aviacijos įstatymo projektu siūloma tikslinti orlaivių prilyginimo nekilnojamiesiems daiktams nuostatas ir dalį orlaivių laikyti kilnojamaisiais daiktais, kuriuos perleidžiant ar įkeičiant nereikėtų notarinio patvirtinimo. Notariato įstatymo projektu siūloma atsisakyti praktikoje neatliekamo notarinio veiksmo – dokumento vertimo iš vienos kalbos į kitą tikrumo liudijimo. Turto valdymo įstatymo projektu siūloma tikslinti galiojančią teisinę reguliavimą dėl valstybės ir savivaldybių turto patikėjimo sutarčių formai taikomų reikalavimų, įtvirtinant, kad tokioms sutartims taikoma paprasta rašytinė forma. Pažymime, kad visi šie siūlomi pakeitimai mažina administracinę naštą ūkio subjektams, nes jiems neberekės kreiptis į notarą. Atsižvelgiant į tai, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 11 d. nutarimu Nr. 4 „Dėl Administracinės naštos ūkio subjektams nustatymo metodikos patvirtinimo“, prašom pinigine išraiška įvertinti CK projektu, Aviacijos įstatymo projektu, Notariato įstatymo projektu ir Turto valdymo įstatymo projektu sukeliama administracinės naštos pokytį ūkio subjektams ir užpildytas atskiras Administracinės naštos ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaitas pateikti Ekonomikos ir inovacijų ministerijai išvadoms gauti.</p>	<p>ministerijoms, įstaigoms prie ministerijų, kitoms ministerijoms pavaldžioms valstybės institucijoms, Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstaigoms ir kitoms Lietuvos Respublikos Vyriausybei atskaitingoms valstybės <i>institucijoms</i> (toliau kartu – institucijos, o kiekviena atskirai – institucija) arba <i>jų įgaliotiems asmenims informaciją apie savo veiklą ar gaminius arba kitą teisės akte ar teisės akto projekte nustatytą informaciją</i>; tokią informaciją kaupti, saugoti ir pateikti institucijų arba jų įgalioto asmens atskiru reikalavimu; pateikti tokią informaciją trečiosioms šalims.</p> <p>Notarinių veiksmų atlikimas, be kita ko, sandorių notarinis patvirtinimas, negali būti tapatinamas su įpareigojimais teikti teisės aktuose nustatytą informaciją. Taip pat notarai nepatenka į šioje Metodikoje nustatytų subjektų, kuriems teisės aktai nustato įpareigojimą teikti tam tikrą informaciją. Atsižvelgiant į tai, kad siūlomais Įstatymo projektų pakeitimais nedaromas poveikis Metodikoje įvardintai administracinei naštai, neturi būti pildomos Administracinės naštos ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaitos.</p>
<p>Lietuvos notarų rūmų 2021-12-22 raštas Nr. S-784</p>	<p>13. Lietuvos notarų rūmai, susipažinę su pateiktais išvadoms ir nuomonėms gauti įstatymų projektais, kurių tikslas – atsisakyti notarinės formos, notarinio patvirtinimo ar liudijimo reikalavimų, pagal kompetenciją pateikia savo pastabas ir pasiūlymus.</p> <p><i>Dėl tėvystės pripažinimo</i></p> <p>Nepritariame siūlymams keisti Civilinio kodekso 3.142 ir 3.143 straipsnius. Aiškinamajame rašte nurodoma, jog vienas iš Civilinio kodekso 3.142 ir 3.143 straipsnių pakeitimo motyvų yra siekis suvienodinti santuokoje ir ne santuokoje gimusių vaikų duomenų apie kilmę registravimo procedūras. Pažymėtina, kad šį tikslą galima pasiekti ir kitomis priemonėmis, pavyzdžiui, teisės aktuose numatant,</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. CK ir CBARĮ projektai patikslinti, nustatant alternatyvias pareiškimų dėl tėvystės pripažinimo pateikimo civilinės metrikacijos įstaigoms procedūras.</p> <p>Dėl tėvystės pripažinimo patvirtinimo ir toliau bus galima kreiptis į notarą, dengiant papildomas išlaidas už notarinio veiksmo atlikimą. Kartu siūloma sudaryti galimybę asmenims pateikti pareiškimą dėl tėvystės pripažinimo tiesiogiai civilinės metrikacijos įstaigai. Toks alternatyvių tėvystės pripažinimo procedūrų įtvirtinimas supaprastins tėvystės pripažinimo procedūrą, padarys ją prieinamesne ir patogesne, taip pat sumažins gyventojams jų patiriamas laiko ir finansines sąnaudas.</p>

<p>kad prašymai įregistruoti vaiko gimimą yra teikiami per notarą. Priešingai, nei teigiama aiškinamajame rašte, notaro paslaugų, įskaitant pareiškimo dėl tėvystės pripažinimo padavimą, prieinamumas nėra apsunkintas, o yra užtikrinamas geriau nei civilinės metrikacijos įstaigų teikiamos paslaugos - šiuo metu Lietuvoje veiklą vykdo 233 notariai, o civilinės metrikacijos įstaigų yra 60. Be to, notarų pasiskirstymas Lietuvoje priklauso nuo gyventojų skaičiaus, tad teritorijose, kuriose yra didesnis gyventojų skaičius ir viešųjų paslaugų poreikis, veiklą vykdo atitinkamai daugiau notarų. Be to, nuo šių metų liepos 1 d. atsiradus galimybei notarinius veiksmus atlikti nuotoliniu būdu, notarinių veiksmų prieinamumas tapo dar patogesnis. Tokiu būdu būtų suvienodinamos santuokoje ir ne santuokoje gimusių vaikų duomenų registravimo procedūros, užtikrinamas „vieno langelio“ principas (tiek prašymą registruoti vaiko gimimą, tiek pareiškimą dėl tėvystės pripažinimo, tais atvejais, kai jis pateikiamas, notaras civilinės metrikacijos įstaigai kaip ir iki šiol perduotų per Nacionalinę elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinę sistemą), išvengiama kliūčių, siekiant registruoti vaiko kilmę užsienio valstybėje. Be to, dėl plataus notarų biurų tinklo ir galimybės gauti notarines paslaugas nuotoliniu būdu, padidėtų šios paslaugos prieinamumas registruojant tiek santuokoje, tiek ne santuokoje gimusių vaikų gimimo faktą.</p> <p>Prašymo įregistruoti vaiko gimimo faktą padavimas nuotoliniu būdu, prisijungus tik per Elektroninių valdžios vartų portalą, priešingai nei notarinio veiksmo atlikimas nuotoliniu būdu, nesudaro galimybės tinkamai nustatyti pareiškimą paduodančio asmens tapatybę, t.y. sukuria prielaidas tapatybės vagystėms, taip pat neužtikrina sąlygų tinkamai įsitikinti pareiškimą paduodančio asmens valia ir veiksniumu.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys, kad pareiškimas dėl tėvystės pripažinimo nėra tik formalus veiksmas, o yra sandoris, sukuriantis ilgalaikės turtinės bei asmeninio pobūdžio teises ir pareigas tiek tėvystės pripažįstančiam asmeniui, tiek vaikui, tiek vaiko motinai. Be to, juo pagrindu atsiranda ypatingos teisinės pasekmės, kurių tam tikrais atvejais, nėra galimybės ginčyti teisme. Teismų praktikoje nurodoma, jog vyrui, laikančiam save vaiko tėvu, tačiau nesančiam tikram dėl egzistuojančio genetinio ryšio su vaiku ar net žinančiam,</p>	<p>Atkreiptinas dėmesys, kad civilinės būklės aktų registravimo paslaugos asmeniui suteikiamos nedelsiant ir nėra reikalinga registruotis ir laukti paslaugos suteikimo keletą ar daugiau dienų, kaip pas notarus. Todėl tėvystės pripažinimo procedūros civilinės metrikacijos įstaigose bus teikiamos greičiau, patogiau, pigiau nei pas notarą, bus užtikrinti suinteresuotų asmenų interesai.</p> <p>Pagrindinis siūlomo teisinio reguliavimo tikslas yra ne tik siekis suvienodinti santuokoje ir ne santuokoje gimusių vaikų duomenų apie kilmę registravimo procedūras, bet taip pat įtvirtinti alternatyvią, patogesnę ir paprastę tėvystės pripažinimo procedūrą be notaro dalyvavimo. Atsižvelgiant į tai, kitos Lietuvos notarų rūmų rašte pateiktos priemonės, pavyzdžiui, numatant, kad prašymai įregistruoti vaiko gimimą yra teikiami per notarą, prieštarautų iškeltam tikslui.</p> <p>Sutikdami, kad teritorijose, kuriose yra didesnis gyventojų skaičius ir viešųjų paslaugų poreikis, veiklą vykdo atitinkamai daugiau notarų ir notarinių veiksmų prieinamumas tapo dar patogesnis sudarius galimybę notarinius veiksmus atlikti nuotoliniu būdu, tačiau šie argumentai nepaneigia fakto, kad ne santuokoje gimusių vaikų duomenų apie kilmę registravimo procedūra yra apsunkinta privalomu notariniu patvirtinimu ir tai, kad civilinės metrikacijos įstaigose paslaugos teikiamos nedelsiant, be išankstinio registravimo. Kartu paminėtina, kad civilinės metrikacijos įstaigoms Civilinės būklės aktų registravimo taisyklėse bus įtvirtinta pareiga išaiškinti tėvystės pripažinimo teisinę reikšmę ir pasekmes analogiškai kaip ir santuokos atveju (pvz., Civilinės būklės aktų registravimo taisyklių 68 p. nustatyta, kad civilinės metrikacijos įstaiga arba konsulinė įstaiga, priimdama prašymą įregistruoti santuoką, privalo norinčius susituokti asmenis supažindinti su Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.12–3.17 straipsniuose nustatytomis santuokos sudarymo sąlygomis ir santuokos registravimo tvarka, taip pat išaiškinti santuokos teisinės pasekmės, jų, kaip būsimų sutuoktinių ir tėvų, teises bei pareigas ir įspėti dėl atsakomybės už kliūčių santuokai sudaryti nusišepimą).</p>
--	---

<p>kad jis nėra vaiko biologinis tėvas, suteikiama galimybė pripažinti tėvystę pareiškimu, tačiau pažymėtina, kad asmuo, kuris žinojo nesantis vaiko biologiniu tėvu, bet pripažino tėvystę, iš esmės praranda galimybę vėliau ją nugincyti, taip ginant šeimos santykių, tėvo ir vaiko santykių stabilumą, nepriklausomai nuo biologinės tiesos. Todėl asmuo, kuris su vaiko motina pateikia pareiškimą dėl tėvystės pripažinimo, turi suprasti savo atliekamų veiksmų prasmę ir visas sukeltas pasekmes. Įstatymas notarams numato pareigą išaiškinti atliekamų notarinių veiksmų prasmę ir pasekmes asmenims, kurie nori juos atlikti (Notariato įstatymo 30 str. 1 d.).</p> <p>Civilinio kodekso pakeitimo projektu siūloma įtvirtinti nuostata, jog notaras tvirtintų pareiškimą dėl tėvystės pripažino, jei jis teikiamas užsienio valstybei, prieštarauja teisės aktų sistemiškumo principui – priklausomai nuo aplinkybių, už tėvystės tvirtinimą būtų atsakingos trys institucijos: teismas, civilinės metrikacijos įstaiga ir notaras. Akivaizdu, kad siūlomas reglamentavimas, jog pareiškimą dėl tėvystės pripažinimo tvirtintų civilinės metrikacijos įstaiga, sudarytų kliūtis asmenims registruoti pareiškimą dėl tėvystės pripažinimo užsienio valstybėje, jiems reikėtų papildomai kreiptis į notarą. Tuo tarpu, šiuo metu galiojantis teisinis reglamentavimas, kai pareiškimą dėl tėvystės pripažinimo tvirtina notaras, sudaro vienodas sąlygas registruoti duomenis apie vaiko kilmę tiek Lietuvoje, tiek užsienyje.</p> <p>Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad Teisingumo ministerija yra parengusi kitą Civilinio kodekso pakeitimo projektą, kuriuo priešingai, nei šiuo projektu, tam tikrais atvejais siūlo atsisakyti teismo dalyvavimo tvirtinant tėvystę, šią funkciją perduodant notarams. Taigi, Teisingumo ministerijos pateikti pasiūlymai yra priešaringi – viena vertus, siūloma notarams perduoti dalį teismų funkcijų ir numatyti, jog ir tais atvejais, kai vaiko motina yra mirusi, neveiksni šioje srityje ar dėl kitų priežasčių negali paduoti pareiškimo pripažinti tėvystę su vaiko tėvu, tačiau vaiko tėvas pateikia biologinius tėvystės ryšius įrodančių tyrimų išvadą, notaras tvirtina pareiškimą dėl tėvystės pripažinimo, kita vertus, siūloma</p>	<p>Pasisakydami dėl kito Teisingumo ministerijos parengto Civilinio kodekso pakeitimo projekto¹, norėtume atkreipti dėmesį, kad Teisingumo ministerija siūlo sistemiškai peržiūrėti tėvystės pripažinimo instituto teisinį reguliavimą ir atsisakyti notaro dalyvavimo tuose santykiuose, kur notarinė priežiūra yra nebūtina, kartu perduodant notarams naujas, sudėtingesnes funkcijas, kurias notarai dėl savo vykdomų funkcijų pobūdžio, profesinės kvalifikacijos ir taikomų profesinių reikalavimų galėtų atlikti tėvystės pripažinimo srityje.</p>
--	--

¹ Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.65, 1.117, 3.51, 3.52, 3.53, 3.61, 3.66, 3.67, 3.73, 3.77, 3.79, 3.85, 3.103, 3.140, 3.144, 3.188, 5.7, 6.492 ir 6.493 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 3.54¹, 3.76¹ straipsniais įstatymo projektas.

	<p>atsisakyti notaro dalyvavimo tvirtinant pareiškimus dėl tėvystės pripažinimo.</p>	
	<p>14. Dėl hipotekos išregistravimo Nuo 2022 m. sausio 1 d., įsigaliojus Civilinio kodekso pakeitimams, sandorio šalims bus sudaryta galimybė pateikti tiesiogiai registrai duomenis apie hipotekos pabaigą, jei ji pasibaigė Civilinio kodekso 4.197 straipsnio 2 dalies 1 punkte nustatyto pagrindu (tinkamu prievolės įvykdymu ar hipoteka užtikrinta prievolė pasibaigė kitais pagrindais). Dar nepradėjus galioti šiai nuostatai, jau siūloma leisti šalims teikti tiesiogiai registrai duomenis visais hipotekos pabaigos atvejais. Manome, kad, visų pirma, būtina įvertinti, kaip praktikoje veiks jau priimti (bet dar neįsigalioję) Civilinio kodekso pakeitimai – ar bus naudojama galimybė išregistruoti hipoteką nedalyvaujant notarui, ar tikrai bus sutaupyta sandorio šalių lėšų (kaip nurodoma Aiškinamajame rašte), kiek tai bus patogiu, saugu ir greitai sandorio šalims. Jeigu šalys praktikoje nesinaudos galimybe tiesiogiai registrai perduoti duomenis apie hipotekos pabaigą vienu iš dažniausiai naudojamų pagrindų, netikslinga leisti valstybės biudžeto lėšų, modernizuojant sistemą, kad būtų sudaryta galimybė išregistruoti hipoteką ir kitais pagrindais. Tik įvertinus jau priimtų pakeitimų taikymą praktikoje, galima bus argumentuotai diskutuoti dėl galimybių išplėsti hipotekos išregistravimą nedalyvaujant notarui.</p>	<p>Neatsižvelgta. Visų pirma, atkreiptinas dėmesys, kad CK projektu siūloma nustatyti alternatyvą, kad pasibaigus hipotekai, prašymą viešam registrai dėl hipotekos išregistravimo kreditoriai arba skolininkai ar turto savininkai (kartu su kreditoriaus patvirtinimu) galėtų pateikti ne tik per notarą, bet taip pat ir IT priemonėmis – patvirtinę savo tapatybę per valstybės įmonės Registrų centro savitarną.</p> <p>Be to, siekiant teisinio sistemiškumo, alternatyva nesikreipti į notarą dėl hipotekos išregistravimo galėtų būtų nustatyta ne tik CK 4.197 straipsnio 2 dalies 1 punkte nustatytais atvejais, bet taip pat esant kitiems CK nustatytiems hipotekos pasibaigimo pagrindams. Atkreiptinas dėmesys, kad nepriklausomai nuo hipotekos pabaigos pagrindo hipoteka galėtų būti išregistruojama tik esant kreditoriaus patvirtinimui ar prašymui išregistruoti.</p> <p>Galimybė išregistroti pasibaigusią hipoteką IT priemonėmis bus patraukli ne tik laiko sutaupymo atžvilgiu (nes nereikia kreiptis į notarą), bet ir dėl mažesnės paslaugos kainos, kurią galima įvertinti jau dabar: į atlyginimo už notarines paslaugas dydį <i>inter alia</i> įskaičiuojamas ir atlyginimas už hipotekos išregistravimą, tuo tarpu hipotekos sandorio šalims išregistruojant hipoteką IT priemonėmis papildomų notarinių paslaugų išlaidų nebus.</p> <p>Taip pat pastebėtina, kad tvarkant hipotekų duomenis dažnai pastebimas nemažas laiko skirtumas tarp faktinės hipotekos pabaigos ir hipotekos išregistravimo iš registro. Taip atsitinka dėl to, kad kreditorius, skolininkas arba turto savininkas prašymą dėl hipotekos pabaigos privalo pateikti notarui, o šis duomenis apie hipotekos pabaigą perduoti viešam registrai. Dėl šio laiko skirtumo susidaro situacija, kai viešame registre tvarkomi neteisingi duomenys (pasibaigusi hipoteka vis dar įregistruota registre, kas gali pažeisti suinteresuotų asmenų teisėtus interesus). Taip pat šis procesas reikalauja sandorio šalių laiko ir finansinių sąnaudų. Projektu siūlomi pakeitimai</p>

		<p>padėtų hipotekos sandorio šalims sutaupyti laiko, be to, pasibaigusios hipotekos išregistravimas pareikalautų mažesnių finansinių sąnaudų.</p> <p>Kaip nurodyta pastaboje, galimybė IT priemonėmis išregistruoti pasibaigusią hipoteką vienu iš CK nurodytų pagrindų atsiranda jau nuo 2022 m. sausio 1 d., todėl visi sisteminiai pokyčiai jau atlikti. Valstybės įmonės Registrų centro duomenimis, papildomų hipotekos pabaigos pagrindų įtraukimo sąnaudos bus minimalios.</p> <p>Kartu CK projektu siūloma palikti galimybę dėl hipotekos išregistravimo kreiptis ir per notarą. Tokios galimybės palikimas būtų svarbus tais atvejais, kai hipotekos kreditorius nepateiktų hipotekos pabaigos patvirtinimo, asmuo neturėtų techninių galimybių išregistruoti hipoteką informacinių priemonių pagalba ir pan.</p>
--	--	--